

СУЧАСНІ МІГРАЦІЙНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Якимовська В.В. здобувачка вищої освіти групи ПУАЗ/1

Миколаївський національний аграрний університет

Від демографічної складової залежить стабільність розвитку держави, а першочерговим інтересом держави являється оптимальний розвиток демографічних процесів. Останніми роками демографічна ситуація в Україні характеризується несприятливими процесами, пов'язаними з відтворенням населення. А саме, через зниження народжуваності, зростання смертності, відбувається відтік людей за межі України, а останнім часом і через вторгнення російської федерації на нашу землю. Тому є всі підстави вважати Україну зоною демографічної кризи, особливо складними є сільська місцевість та окремі регіони.

Для України характерний регресивний тип вікової структури населення, який характеризується повільною зміною поколінь, скороченням народжуваності, подовженням тривалості життя. Для даного типу вікової структури характерний такий розподіл населення: діти - близько 20% від всієї чисельності населення, батьки - приблизно 50% , прабатьки - близько 30%. Україна має один з найнижчих показників народжуваності у світі, а кількість населення за останні 30 років скоротилася на 10 мільйонів [1].

Метою дослідження є аналіз міграційних та демографічних процесів в Україні. Для досягнення мети було поставлено наступні завдання: проаналізувати вплив факторів міграційного руху населення на подальший розвиток держави, оцінити вплив демографічного фактору на економічний розвиток країни.

Зменшення чисельності населення, висока смертність, низька народжуваність та негативне сальдо міграції свідчать про те, що уряду необхідно звернути значну увагу на демографічну ситуацію. Безперечно, нинішня ситуація щодо російського вторгнення у 2022 році призводить до

значних втрат та значно впливає на чисельність населення України. Крім того, кількість вимушених біженців сьогодні перевищує 6,5 млн осіб, деякі з яких можуть не повернутися на Батьківщину, що матиме значний вплив не лише на чисельність населення в короткостроковій перспективі, а й на подальший природний приріст в довгостроковій [3].

Значна кількість біженців у країнах ЄС найближчим часом планує повернутися додому. Однак є частина українців, які збираються назавжди оселитися в сусідніх країнах. Причини цьому різні: від втрати дому до бажання жити в безпечній країні подалі від країни-агресора. Країни, які приймають біженців, намагаються заохотити найбільш працездатних громадян залишитися жити та працювати в еміграції. В разі продовження війни так, як зараз, лише 42,9% жителів України планує майбутнє своє, своїх дітей та онуків в Україні. Що далі на Захід України, то менший зв'язок між небезпекою і плануванням майбутнього в Україні. Наприклад, у разі продовження війни, планують майбутнє дітей та онуків в Україні 38,8% мешканців Півдня, 34,8% мешканців Сходу, 44,6% мешканців центральних і північних областей, 48,5% мешканців західної України [4].

Ситуація демографічної кризи в Україні в останні десятиліття пов'язана насамперед з процесом міграції через відсутність умов для розвитку трудових та інтелектуальних здібностей, а також проблемою низької заробітної плати, що призвело та продовжує стимулювати міграційну активність населення та погіршувати ситуацію з безробіттям. Після нашої перемоги постане проблема відновлення людського потенціалу України, її зруйнованої економіки, інфраструктури, усіх постраждалих від бомбардувань і ракетних ударів населених пунктів.

В умовах все ще триваючої війни, необхідно враховувати також і той факт, що неможливо спрогнозувати остаточний вплив повномасштабного вторгнення російської федерації на демографічну ситуацію нашої країни. Процеси міграції неможливо зупинити, але їх можна скорегувати.

Для досягнення хороших результатів, цілями соціальної політики на наступні 5 років мають стати: підвищення якості життя, зменшення бідності, покращення здоров'я нації, покращення показників народжуваності та смертності, регулювання міграційних процесів, поліпшення умов життя сім'ї і т.д. Наявність житла та стабільної роботи безпосередньо впливатимуть на бажання людей повернутись на батьківщину. На час війни українському бізнесу рекомендується надавати можливість працювати дистанційно біженцям і надавати дітям можливість онлайн-навчання. Ці зв'язки та підтримка держави допоможуть українцям повернутися додому.

Список використаних джерел

1. Соціально-демографічні та міграційні процеси. *Студентська бібліотека*: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/28724/>

2. Міграційний рух населення за типом місцевості по регіонах у 2021 році. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Соціально-гуманітарні виклики війни та інструментарій їх подолання (Карпатський регіон України) : електронне науково-аналітичне видання / за ред. д.е.н., проф. Т. Г. Васильціва. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів. 2022. 47 с.

4. Чи плануєте ви майбутнє своїх дітей чи онуків в Україні? *Київський міжнародний інститут соціології*: веб-сайт. URL : <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1118&page=1>

5. Бідна О.С. Демографічні тенденції як чинник прогнозування економічного розвитку держави: кваліфікаційна робота. Київ, 2022. 44 с

Науковий керівник - Олійник Т. Г. - канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств